Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Рунгинская средняя общеобразовательная школа Буинского муниципального района Республики Татарстан»

СОГЛАСОВАНО
Зам. директора по учебной работе
__________ /Зайцева Е.Л. /
«02» 09 2019 г.

«УТВЕРЖДАЮ»
Директор школы
__________ /Дворцов О.Н./
«02» 09 2019 г
Приказ №216 о.д от02.09.19

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по родной (чувашской) литературе

Уровень образования (класс): **среднее общее образование, 10-11классы**

Составитель: учитель родного языка и родной литературы Давыдова Надежда Петровна

Программа рассмотрена на заседании
методического объединения учителей
гуманитарного цикла
протокол № 1 от 17. 08. 2019
СОГЛАСОВАНО
руководитель ________/Комиссарова Г.П./

с. Рунга, 2019 год

Содержание учебной програмы по чувашской литературе в 10-11 классах

Место учебного предмета «Родная (чувашская) литература» в учебном плане.

Родная(чувашская) литература изучается в предметной области «Родной язык и литература» в 10 классе – 1 час в неделю (в объёме 35 часов в год), в 11 классе – 1 час в неделю (в объёме 34 часа в год) .

Вĕренӳ тĕллевĕ (пур енчен те туллин аталаннă çын тăвасси, унăн пĕлĕвне, творчество пултарулăхне аталантарасси) вĕренӳ хатĕрĕсен чăваш чĕлхиневĕрентессипе çыхăннă системăри вырăнне уçса парать. Хальхи вĕренӳ хатĕрĕсем курăмлăх тунипе пĕрлех ачасен калаçупа шухăшлавне çеç мар, пĕлӳ, информаци тата хутшăну компетенцине, пĕтĕмĕшле вĕренӳ хăнăхăвĕсене аталантарса çирĕплетме май параççĕ. Çакна шута илес пулсан – шкул ачи учитель мĕн кăтартнине шăп та лăп тепĕр хут тунипе çырлахмалла мар. Вĕренекен хăй тĕллĕн ĕçлемелле, тĕпчев-шырав тумалла, ăс-тăнпа тишкерӳ вăйне ӳстермелле, хутшăну культури туянмалла тата информаци тупмалли тĕрлĕрен хатĕрпе усă курма пĕлмелле. Ачасем çĕнĕ пĕлӳ илмешкĕн информаци вĕренӳ моделĕсен тĕрлĕ тĕсĕпе тата мелĕпе усă курма тивĕç. Çавăнпа шкулта мультимедиа хатĕрĕсем, хирĕç информаци илсе тивĕçлĕйышăну тума май паракан доскасем, электрон учебниксем, тренинг тумалли, тĕпчев ирттермелли программăсем, электрон библиотекăсем, компьютерпа усă курмалли программăсем пулмалла. Информаципе хутшăну хатĕрĕсем ачасен вĕренĕвне, пĕлĕвне тĕрĕслемелли системăна туллин кĕме тивĕçлĕ. Çав вăхăтрах шкулта традицирен юлнă вĕренӳ хатĕрĕсем те пулмалла: учебниксем, хăнăхтару пуххисем, таблицăсем, тĕрлĕ тĕллевлĕ словарьсем. Вĕренӳ хатĕрĕсем çулсерен улшăнса, лайăхланса, çĕнелсе пырĕç. Çавăнпа та ку е вăл вĕренӳ хатĕрĕпе усă курасси вĕренĕвĕн пурнăç кăтартнă ситуацийĕнчен килет.

<u>Вĕренекенсен пĕлмелле:</u>

- чăваш халăх сăмахлăхĕпе литературин тапхăрĕсене: кашни тапхăрта çĕршыв мĕнле аталаннине тата вăл литературăра меĕнле сăнланнине;
- кашни тапхăрти паллă çыравçăсен пурнăçĕпе пултарулăхне;
- литература речĕсене: вĕреннĕ хайлавсен тĕсĕсене: сăнарĕсене;
- çыравçăсен шухăшпа илемлĕх ăсталăхĕн хăй евĕрлĕхне;
- чăваш литературин аталанăвĕнчи вырăс тата ытти халăх литературисен пĕлтерĕшне;
- литература класлăхĕпе халăхлăхне ăнлантарма;
- пăхмасăр калама вĕреннĕ хайлавсене;

- хайлавсен тĕп шухăшĕпе çивĕч ыйтăвĕсене;
- хирĕçӳ, ĕç йĕрки, хайлав тытамĕ, сăнар, чĕлхе хайлавра шухăшпа илемлĕхшĕн мĕнле вырăн йышăннине:
- пĕр е темиçе хайлаври сăнарсене;
- хайлав пафосне: пафоспа стиль юхăмĕсене;
- çыравçă тĕнче курăмĕпе пултарулахĕ хушшинчи çыхăнăва

<u>Вĕренекенсен хăнăхса çитмелле:</u>- илемлĕ литература, ăслăлăхпа политика, публицистикăпа критика хайлавĕсене тĕрĕс, çăмăл, уçăмлă вулама:
- çыравçă çырса кăтартнине куç умне ӳкерчĕклĕн кăларса тăратма, ун çинчен сăнарлă каласа пама;
- класра е килте вуланăхайлавсене вырăн-вырăнăн: туллин е пĕтĕмĕшле кĕскен сюжетласа каласа е çырса пама;
- хайлавсен ретне, тĕсне: жанрне уйăрма, уйрăм хайлавăн шухăшпа илемлĕх хăй евĕрлĕхне палăртма:
- вĕреннĕ хайлав тăрăх план тума, сăнарсене тата сăнарсен ушкăнĕсене тишкерсе сочинени хатĕрлеме:
- хайлав çинчен хăй мĕн шухăшланине çыхăнуллă каласа е çырса пама;
- хайлаври тĕп е хушма темăсемпе çивĕч ыйтусене уйăрма, вĕрентекен панă ыйтусем е план тăрăх ырă е усал сăнарсене, пулёмсемпе ĕçсене танлаштарса хаклама, вĕсене уçса пама;
- вĕренӳ кĕнекисемпе хрестоматисенчи ăнлантарусемпе: шкул валли кăларнă справочниксемпе: словарьсемпе усă курма

<u>Вĕренӳ содержанийĕ</u>

10 класс

Сăмах ӳнерĕ – халăх пурнăçне сăнарласа кăтартакан ăсталăх. Вăл саманаран саманана аталанса, пуянланса пыни. Çырусăр сăмахлăх халăхан пуплев сăмахлахе çинчен никĕсленсе сурални. Аталану тапхарĕсем, вĕсен тĕп паллисем, çыравçисем. Чăваш халăхĕн тĕрлĕ тапхăрти ертуçисем, паттăрĕсем. Еç ăстисемпе ăсчахĕсем.

Литература ăсталăхĕ. Литературăн аталану тапхăрĕсем, вĕсен паллă уйрăмлăхĕсем.   18 -19 ĕмĕрти чăваш сăмахлăхĕ. (8 сехет).

Пĕтĕмĕшле тишкерӳ (обзор) (1 сех.) Атăл тăрăхĕнчи вак халăхсен шăпи. Малтанхи шкулсем. Çырулăхăн асаплă çул-йĕрĕ. Кивĕ çырулăх вăхăтĕнчи паллă çынсем. Вĕсен пурнăçĕпе ĕçĕ-хĕлĕ.

Ермей Рожанский. « Чăвашсем çинчен» очерк. (1 сех)

Никита Бичурин. « Тĕлĕк» ода. Н.Бичуринăн пурнăçĕ. Пултарулăхĕнчи тĕп паллăсем. Вырăс классицизмĕн витĕмĕ. Тĕпчесемпе хайлавсен пахалăхĕ. (2 сех.)

С.Михайлов-Янтуш. Пурнăçĕпе пултарулăхĕ. « Чăваш калавĕсепе юмахĕсем» кĕнеке историйĕ. « Анатри чăвашпа вирьял чăвашĕ хушшинчи калаçу» инсценировка. Çыравçă калавĕсем. Çыру ĕçĕ пурнăçласси. (2 сех)

Килти вулав: « Мал ен тата 5ен çыннисем çинчен Бичуринпа Михайлов мĕн каланă?»(1 сех)

Н.И.Золотницкий вĕренекенĕсем. (М.дмитриев, М.Арзамасов, Г.Филиппов) (1 сех). М.Дмитриев, М.Арзамасов хайлавĕсене ачасен хушма вулав мелепе паллашмалла.

Г. Филиппов. « Чухăн çын пурнăçĕ – хирти мулкач пурнăçĕ»(1 сех). Г.Филиппов пурнăçĕпе пултарулăхĕ, унăн хайлавĕсен пĕлтерĕшĕсем.

И.Я.Яковлев вĕренекенĕсем. «Манăн пурнăç» хайлавĕ, пĕлтерĕшĕ. Яковлев пултарулăхне пăхса тухни. (1 сех).

Паллашма: Яковлев тата унăн пурнăçĕн тупсăмĕ. (Л.Кураков)

И. Юркин. « Мул» (1 сех)

И.Юркин – паллă çыравçă, тавра пĕлӳçĕ, тĕпчевçĕ. Пурнăçĕпе пултарулăхĕн паллă енĕсем. Пултарулăх еткерĕ, пĕлтерĕшĕ. Тĕрленчĕкĕсем, калавĕсем, повеçĕсем. Çырнин хăй евĕрлĕхĕ. Юркин тĕпчевĕсемпе хайлавĕсенчи чăвашлăх шухăшĕсем.

Вуласа паллашма: « Толчокра»

Турхан Яккăвĕ. Сăввисен сăнарлăхĕ, жанр паллисем. Эпикăллă лирика тĕслĕхĕсем.(1 сех)

Хĕветĕрĕ. Сăввисен пахалăхĕ, вырăнĕ, пĕлтерĕшĕ.(1 сех)

Литература ăсталăхĕ:Турхан Чăваш лирикин жанр тĕсĕсем аталанса пыни, халăх сăмахлăхĕпе çырулла сăмахлăх тачă пĕрлешсе тăни.

Г.Комиссаров. « Авлану» (1 сех).

Г. Комиссаров – паллă тĕпчевçĕ, çыравçă, тавра пĕлӳçĕ, педагог. Пурнăçĕпе ĕçĕ-хĕлĕ. Поэзири пултарулăхĕ. Тĕпчевĕсемпе тавра пĕлӳ шыравĕсем. « Авлану» драма пахалăхĕ.

Килти вулав урокĕ: « 19 ĕмĕрти чăваш пурнăçĕ» (Г. Тимофеевăн « Тăхăр ял» очеркĕпе тата малтан вĕреннĕ материалпа усă курса) ятлă сочинени. (1 сех).

XX ĕмĕр пуҫламăшĕнчи поэзи. (3 сехет)

Пĕтĕмĕшле тишкерӳ. (1 сех). Ĕмĕр пуҫламăшĕнчи паллă пулăмсем, кĕрешӳ ҫул-йĕрĕ. Ĕмĕр пуҫламăшĕнчи пурнăҫ таппи. 1905-07 ҫулсенчи пăлхавăрсем сăмахлăхра хăварнă тарăн йĕр. Тăвăл хыпарҫисемпе кĕрешӳ паттăрĕсем.

Г. Кореньков пурнăҫĕпе пултарулăхĕ. Вăл чăваш поэзине кӳнĕ ҫĕнĕлĕхсем. Халăх кĕввин пуянлăхĕ. Гражданлăх, философии, пейзаж, юрату темипе ҫырнă хайлавсем. (1 сех).

Н. Шупуҫҫынни. « Чĕлĕм», « Маттурлăхăм», « Аслă ҫул», « Йĕкĕрлĕ курка», « ҫутă ҫăлтăр» сăввисем. Пурнăҫĕпе пултарулăхĕ. Синкерлĕ шăпи. Лирика геройĕ. Сăвăҫăн гражданлăхĕ. Поэзие кӳнĕ ҫĕнĕлĕхсем. Халăх кĕввин пуянлăхĕ. (1 сех).

Ҫыру ĕҫĕ: « Чĕлĕмпеле эрехех ҫын пурнăҫне пĕтерет» (1 сех)

К. Иванов пурнăҫĕпе пултарулăхĕ. Хайлавĕсене ҫырнă вăхăт, вĕсен ҫăл куҫĕсем. « Нарспи» поэмăри автор сăнарĕ. Хайлава тĕнче классикипе танлаштарса пăхни.(3 сех)

XX ĕмĕр пуҫламăшĕнчи драматурги (2 сех)

Пăлхавăрсем тапхăрĕнче драматурги ăсталăхĕ анлă сарăлнин сăлтавĕсем. Драматургипе ҫыру ăстисен пултарулăхĕ ҫыханса тăни. Драматурги жанрĕсем, темисем, тĕсĕсем аталаса пыни.

К.В.Иванов. « Шуйттан чури» трагедийĕ. К. Ивановăн куҫарăвĕсем. К. Ивановăн хайлавĕсенчи тĕп темăсем, проблемăсем, мотивсем. Хайлавсен илемĕ, янравлăхĕ.

1917-1930 –мĕш ҫулсенчи поэзипе проза. (4 сех)

Поэзипе проза аталанăвĕ. Тĕп темăсем, проблемăсем. Тĕп шухăшĕсем.

Ҫ.Мишши. Пурнăҫĕпе пултарулăхĕ. Ҫ. Мишши – чăваш поэзийĕн классикĕ. Поэтăн тĕрлĕ тапхăрти пултарулăхĕ. Сеҫпĕл поэзийен интернацилĕхпе нацилĕх паллисем, революции хастарлăхĕ. Лирика геройЛирика геройĕ, публицистика ҫивĕчлĕхĕ. Поэзие кӳнĕ ҫĕнĕлĕхсем, сăвăсен илемлĕх мелĕсем. Сăвăсен тишкерĕвĕ.

« Юншăх» калавĕ. « Чунăмçăм, çунатăмçăм» çырăвĕсен ярăмĕ.

Çыру ĕçĕ: « Сеçпĕл юратăвĕ: çĕкленӳ-ши, асап-ши?»

Хумма Семенĕ « Станцăра» калавĕ.

Хумма семенĕ – сăвăç, прозаик. Журналист. Пултарулăхĕн тĕп палăрăмĕ. Чĕлхепе шухăшлав ăсталăхĕ. « Станцăра» калавра çынсен кăмăл-сипет енĕсене тарăн çутатни.

Литература ăсталăхĕ: проза хайлавĕсен жанрпа стиль тĕсĕсем. Калавпа новелла поэтики.

1917-1930-мĕш çулсенчи драматурги. (2 сех)

Халăх шилĕкĕнчен ятарлă сцена патне куçса пыни драматургие çĕнĕ шая хăпартни. Класс кĕрешĕвне çутатакан драматургин тĕп енĕсем. Чăваш театрĕ тата кино ӳнерĕ.

Ф. Павлов. Унăн поэзири тата музыкăри пултарулăхĕ. « Вĕлле хурчĕ –ылтăн хурт» юрă,

« Экспромт», т.ыт.сăввисем.

« Ялта» драма- чаваш сăмахлăхĕн паха драми. Синкерлĕ пурнăçпа инкеклĕ юрату йĕрĕсене кăтартни. Драматург ăсталăхĕ. Сăнарĕсем.

Килти вулав: « Хитре» статья. « Хăрушă тĕлĕк хыççăн» аса илӳ.

Литература ăсталăхĕ. Драматурги жанрĕсем, вĕсен тĕсĕсем. Драма ретĕнчи жанрсем пĕр-пĕринчен сюжет йĕрĕпе, тымарĕпе, конфликчĕпе уйрăлса тăни.

1930-1945-мĕш çулсенчи проза. (2 сех)

Çитĕнӳ паллисем. Ăста прозаиксемпе вĕсен хайлавĕсем. Эпика речĕсемпе ушкăнĕсем, жанрĕсемпе тĕсĕсем туллин сарăлса çитни. Пысăк хапаллă хайлавсен шапи.

С.В.Ялавин « Çул çинче»

С.Ялавин – талантлă çыравçă, вĕрентÿçĕ, тĕпчевçĕ. Пурнăçĕпе пултарулăхĕн тапхăрĕсем. Унăн прозин психологи тарăнлăхĕ. Пурнăçпа вилĕм теми.

С.Элкер « Хурапа шурă».

С.Элкер – пултаруллă прозаик. Пурнăçĕпе пултарулăхĕ. Повеçри сăнарсен ушкăнĕсем, прототипсем, автобиографилĕх. Повеçри хирĕç тăру, тĕп идея. Çыру ĕçĕ.

1930-1945-мĕш çулсенчи драматурги (3сех)

Вăхат паллисем. Хайлавсен пахалăхĕ.

П.Осипов « Айтар» драма варианчĕсем.

П.Осипов пурнăçĕпе пултарулăхĕн тĕп тапхăрĕсем. « Айтар» драмăри тĕп идея, сăнарсен тытăмĕ, автор концепцийĕ.

1930-1945 çулсенчи поэзи (4сехет)

Паттăрлăх поэзийĕ. (Обзорлă лекци) Н. Шелепи, И. Тукташ, Н. Янкас, В. Бараев. И. Ивник, уйăп Мишши, Кĕçтук Кольцов сăввисем (конференци)

П. Хусанкай. «Хура пĕркенчĕк» ярăмĕ, « Тилли юррисем» хайлавĕ.

П.Хусанкай – пултаруллă поэт, куçаруçă, кĕрешÿçĕ. Çитĕнӳ тапхăрĕсем. « Тили юррисем» - философилле лирика ярăмĕ. Ярăм пахалăхĕ.

Çыру ĕçĕ: « П.Хусанкай – чăваш поэзийĕн çутă çалтăрĕ»

Курс пĕтĕмлетĕвĕ.

Нормы оценок .Сочинения, написанные в классе должны быть в 11 классе 2-2,5 страницы. Сочинения и изложения оцениваются двумя оценками, один из них за содержание, другое за грамматические, орфографические и пунктуационные ошибки. Учитывают полное раскрытие темы, отражение главной мысли и правильное использование стиля.

	Содержание	Речевые ошибки	Орфографические ошибки	Пунктуационные ошибки	Грамматические ошибки
«5»	0-1 0-1 0-1 0-1	0-1 0-1 0-1 0-1	0 0 0 1	0 1 0 0	0 0 1 0
«4»	0-2 0-2 0-2 0-2 0-2 0-2 0	0-3 0-3 0-3 0-3 0-3 0-3 0	0 0 0 1 1 2 3	1 0-1 2-5 0 1-3 0-4 0	1 2 0-2 1-2 0-2 0-2 0
«3»	0-4 0-4 0-4 0-4 0-4 0-4 0-4 0-4 0-4 0-4	0-5 0-5 0-5 0-5 0-5 0-5 0-5 0-5 0-5 0-5	0 0 1 1 2 2 3 4 5 6	0-4-8 0-9 0-3 4-6 0-3 4-6 0-5 0-6 0-5 0-6	3-4 0-4 3-4 0-4 3-4 0-4 0-4 0-5 0-1 0-4
«2»	0-6 0-6	0-7 0-7	5 6	9 8-10	0-6 0-6

	0-6 0-6 0-6	0-7 0-7 0-7	7 8 9	7-9 0-8 7	0-6 0-6 0-6

-
- Техника чтения. В 11 классе учащиеся должны прочитать за минуту более 150 слов.
- За выразительное чтение стихотворения наизусть: «5»- если ученик рассказал четко, ясно и без запинок. «4» - если допускает 1-2 ошибки, «3» - нет четкости, много ошибок в произношении и если пропускает строчки из стихотворения.
- Сочинения по литературе. В 11 классе учащиеся должны писать 5-6 страницы. Сочинения проверяются в течение недели.
- - «5» ставится, если ученик хорошо знает текст, полностью раскрыл тему, самостоятельно делает выводы. В содержании может допустить 1 , в речи 1-2 ошибки.
- - «4» ставится, если ученик хорошо знает текст, Полностью раскрыл тему, но есть неточности, самостоятельно делает выводы. В содержании допущены 2-3 , в речи 3-4 ошибок.
- - «3» ставится, если ученик хорошо знает текст, но не полностью раскрыл тему, есть неточности, не умеет самостоятельно делать выводы. В содержании может допустить 3-4 , в речи 5 ошибок.
- - «2» ставится, если ученик не знает содержание произведения и не смог раскрыть тему, нет связной речи, вообще не умеет самостоятельно делать выводы. Допущено много ошибок.

Шкул ачисене усӑ курма сӗнекен литература

Абрамов В.А., Печников О.И. Сочинени мӗнле ҫырмалла. – Шупашкар, 1993.
Андреева Е.А. Чӑваш чӗлхи. Пӗрлехи патшалӑх экзаменӗ. – Шупашкар, 1993.
Васильева Е.Ф. Синонимсен словарӗ. – Шупашкар, 1983.
Вахрамеева З.Ф., Архипов П.А. Сочинени ҫырма вӗрентесси. – Шупашкар, 2002.
Виноградов Ю.М., Виноградова Г.М. Орфографи словарӗ. Тӗрӗс ҫырмалли правилӑсем. Вӑтам тата аслӑ шкулта вӗренекенсем валли. – Шупашкар, 2002.
Горшков А.Е. Мӗнле каласан тӗрӗс? Словарь-справочник. – Шупашкар, 1973.
Егоров В.Г. Чӑвашла-вырӑсла словарь. – Шупашкар, 1954.
Егоров В.Г. Этимологический словарь чувашского языка. – Чебоксары, 1964.
Михайлова З.П. Чӑваш чӗлхи. Тӗрӗс ҫырма вӗренер. – Шупашкар.

Сергеев Л.П., Тихонов А.Н. т. ыт. Чăваш чĕлхин тӳнтер словарĕ. – Шупашкар, 1985.
Сергеев Л.П. Грамматика вăййисем. – Шупашкар, 1982.
Сергеев Л.П. Фразеологи словарĕ. Вăтам шкулта вĕренекенсем валли. – Шупашкар, 1995.
Сергеев Л.П. Чăваш чĕлхи. Справочник. – Шупашкар, 1994.
Сергеев Л.П., Андреева Е.А. Чăваш чĕлхи. Справочник. – Шупашкар, 2006.
Сергеев Л.П., Васильева Е.Ф. Омонимсен словарĕ. Вăтам шкул валли. – Шупашкар, 1996.
Сергеев Л.П., Данилова М.Г. Чĕлхе терминĕсен ăнлантаруллă словарĕ. Вăтам шкул валли. – Шупашкар, 1996.
Скворцов М.И. Чăвашла-вырăсла словарь. Вĕренекенсем валли. – Шупашкар, 1989.
Чернов М.Ф. Чăвашла-вырăсла фразеологи словарĕ. – Шупашкар, 1982

10-мĕш класри чăваш чĕлхипе литература урокĕсен календарлă-тематикăллă планĕ

№п/п	Урок теми / Тема урока	Вĕренӳ ĕçĕн тĕсĕсем / виды работ	Сехет / час	Хăçан	Факт.
1	**Авалхи тĕрĕк сăмахлăхĕ. Кашкар Махмучĕ. / Древний тюркский язык. Кашкар Махмуд**	Кĕнекери «Умĕн калани» статьяпа паллашасси. -10 класра вĕренмелли учебник уйрăмлăхĕсем.1. Кашкар Махмучĕн «Танкутсемпе çапăçни» хайлавне вуласа тухни.	1		
2.	**XVIII ĕмĕрти чăваш çыруллă сăмахлăхĕ . / Чувашская псьменность 18 века**	Е. Рожанский пурнăçĕпе ĕçĕ-хĕлĕ. -Чăваш наци культури çуралса тата чăмăртанса пынă тапхăр. -Е. Рожанский ачалăхĕ тата вĕренĕвĕ.	1		

	Ермей Рожанский	-Унăн чăвашсем ҫинчен калакан ĕҫĕсем: ҫĕнĕ ҫырулăх йĕркеленни тата чăваш грамматикине ҫыраканĕ. -Вырăс ҫутлăхĕн витĕмĕ. -Е. рожанский пуҫласа янă куҫару искулĕ.			
3	**Никита Бичурин пурнăҫĕпе ĕҫĕ-хĕлĕ. «Юрă» сăввăн, «Паян эпир айла тайнатпăр» халалăн пахалăхĕ, шухăшĕ, сăнлав мелĕсем. / Жизнь и творчество Н. Бичурина. Стихотворение «Песня»…**	Бичурин ҫинчен 9-мĕш класра вĕреннине асас ил. Н. Бичурин пурнăҫĕпе ĕҫĕ-хĕлĕ. Н. Бичурин—чĕлхеҫĕ, тĕпчевҫĕ, ҫул ҫӳревҫĕ, ăслăлăх Ҫынни пулни. Бичурин наградисем. Аслă ученый ҫинчен мĕн калаҫҫĕ? «Ăслăлăх ҫыннин ăслă шухăшĕсем». «Хусан архиерейне Амвросие халалланă мухтав сăвви». -«Виҫ сăмахлăх».	1		

4	**Спиридон Михайлов (Янтуш)**	С.Михайлов—чăвашсен малтанхи писателĕ, историкĕ тата этнографĕ пулнине çирĕплетсе парасси. С. Михайловăн чăваш ăс-пурлăхĕнчи пĕлтерĕшĕ. Тĕпчевçĕ пултарулăхĕн тĕрлĕ енĕпе паллашнă май ачасенчи тĕрлĕ енлĕ пултарулăха тупса палăртма, вĕсене аталантарма вĕрентесси.	1		
5	**Н.И.Золотницкий вĕренекенĕсем:** **М.Дмитриев,М.Арзамасов / Ученики Н.И. Золотницкого**	Вырăс тĕпчевçисен чăваш çырулăчĕпе культурине аталантарас ĕçри пĕлтерĕшне хаклама вĕрентесси Малтанхи вĕреннĕ çынсем чăвашсемшĕн тăрăшнине палăртса хăварасси; вĕсен хайлавĕсем халăха кирлине ĕнентересси. Халăхшăн нимле йывăрлăхсене пăхмасăр тăрăшакансенчен тĕслĕх илесси.	1		
6	**XIX ĕмĕр вĕçĕнчи проза / Проза конца 19 века .** **И.Юркин.**	Иван Юркин паллă çыравçă, тавра пĕлӳçĕ, тĕпчевçĕ, унăн пурнçĕпе пултарулăхĕн паллă енĕсене кăтартасси. Писатель пултарулăх эткерĕ, пĕлтерĕшĕ. Юркин тĕпчевçĕсемпе хайлавĕсенчи чăвашлăх шухăшĕсене палăртасси., пурнăçра усă курма вĕрентесси.	1		
7	**XIX ĕмĕр вĕçĕнчи поэзи . /**	XIX ĕмĕрвçĕнчипоэзирепалăрнă	1		

	Поэзия Конца 19 века **-Турхан Яккăвĕ / Яков Турхан** **-Турхан Хĕветĕрĕ / Федор Турхан**	çыравçăсенпултарулăхĕпепаллаштарасси. Турхансем–пейзаж, философипегражданлăхлирикин ăстисемпулнинетĕслĕхсемпе çирĕплетсепарасси. Саманайывăрлăхнепăхмасăрчăвашхушшинченвĕренес шухăшлă çынсемтухни, вĕсенченйывăрлăхсене çĕнтермевĕренесси			
8	**XIX ĕмĕр вĕçĕнчи драматурги / Драматургия конца 21 века** **Г.Комиссаров (Вантер) «Авлану» / «Женитьба»**	Г. Комиссаров—паллă тĕпчевçĕ, çыравçă, тавра пĕлçĕ, педагог пулнине ăнлантарасси2. Çыравçăн пурнăçĕпе ĕçĕ-хĕлĕ чăваш литературинче тарăн йĕр хăварни. Ачасенче тĕрлĕ енлĕ пултарулăхне аталантарма пулăшасси	1		
9	**XX ĕмĕр пуçламăшĕнчи проза / Проза начала 20 века** **-Г. Тимофеев «Тăхăр ял». / 9**	Г. Тимофеев—чăвашсен паллă тавра пĕлÿçи, сăмахлăх ăсти, педагог, çыравçă пулнине ăнлантарасси. «Тăхăр ял»--Элшел хутлăхĕн йăла-йĕрке энциклопедийĕ пулни, тăван сăмахлăхра пысăк вырăн йышăннине	1		

	деревень»	палăртни. Хамăр тавралăха тĕпчес туйăма вăратасси, ял таврашĕнчи паллă вырăнсем çинчен каланисене пухасси, çырса илсе упрама вĕрентесси.			
10	**XX ĕмĕр пуçламăшĕнчи поэзи . / Поэзия начала 20 века** **-Г. Кореньков.** **Сăвăсем. Николай Шупуççынни. / Стихотворения**	Гаврил Кореньков пурнăçĕпе пултарулăхĕ, вĕретӳçĕ чăваш поэзине кӳнĕ çĕнĕлĕхсем çинчен каласа парасси. Г. Кореньков поэзийĕн хăйне евĕрлĕхне асă рхама вĕрентесси. Пархатарлă çыннăн пархатарлă кун-çулĕнчен тĕслĕх илме вĕрентесси. Чĕмпĕр чăваш шкулĕнче çунатланса вăй илнĕ çыравçă çинчен каласа парасси Н.Шупуççыннин литература эткерĕн пĕлтерĕшне хак парасси.	1		
11	**Константин Иванов. «Хальхи самана » / «Настоящая жизнь»** **«Шуйттан чури». / « Раб черта»**	Чăваш поэзийĕн классикĕн пурнçĕпе малалла паллаштарасси. Поэтăн сăвă çырас пултарулăхĕ пысăк пулнине тĕслĕхсемпе çирĕплетесси3. Ачасенче чунпа мул ыйтăвне тĕрĕс ăнлав парасси, поэмăра хускатнă пурнăç ыйтăвĕсене ăнланма пулăшасси	1		

12	**1917-1930 çулсенчи поэзи .Çеçпĕл Мишшин пурнăçĕпе пултарулăхĕ. / Поэзия 1917-1930 гг. Жизнь и творчество М. Сеспеля**	Чăваш поэзийĕн классикĕн таланчĕн хăй евĕрлĕхĕпе тĕрлĕ тапхăртии пултарулăхĕ çинчен каласа парасси. Çеçпĕл поэзийĕн интернайилĕхĕпе нацилĕх паллисене уйăрма вĕрентесс, унăн революцилле хастарлăхне палăртса хак парасси.			
13	**Çеçпĕл Мишши** **тата 20-мĕш çулсенчи поэзии / М. Сеспель и поэзия 20-х г.**	.Çеçпĕл пултарулăхĕн тата пурнăçĕн халăх ăс-хакăлĕнчи вырăнĕпе пĕлтерĕшне палăртса кăвар чĕреллĕ поэт пек çитĕнме ачасене хавхалантарасси	1		
14	**1917-1930 çулсенчи проза . / Проза 1917-1930 гг.** Хумма **Çеменĕ «Станцăра» / «На станции»**	Хумма Çеменĕ—паллă прозаик, сăвăç, журналист пулнине тĕслĕхсемпе çирĕплетесси. «Станцăра» калавра çынсен кăмăл-сипет енĕсене тарăн çутатнине палăртни, калав илемлĕхне туйма вĕрентесси. Пурнăç çулĕ çинчи ырăпа усала уйăрма, çиелти хитрелĕхе вăхăтра асăрхама вĕрентесси.	1		
15	**Хумма Çеменĕ.Станцăра.Юрату ыйтавĕсем. / Любовная тема произведения Х. Семен «На станции»**	. Учитель сăмахĕ. Ыйту. Хурав.Илтнине ăнланни.Вулавпа çыру хăнăхăвĕ.Кенекепе ĕслени.Пуплев ситуацийĕ.Петемлетӳ	1		

16	**1917-1930 çулсенчи драматурги Федор Павловăн пурнăçĕпе пултарулăхĕ**. / Драматургия 1917-1930 гг. Жизнь и творчество Ф. Павлова	. Ф. Павлов—драматург, композитĕр, тĕпчевçĕ, сăвăç, вĕрентÿçĕ, ăс-хакăл ăсти пулнине палăртасси.	1		
17	**Ф. П. Павлов «Ялта». « В деревне»**	Ф. Павлов таланчĕн хăй евĕрлĕхне палăртса унран тĕслĕх илме хавхалантарасси. «Ялта» драмăра халăх пурнăçĕпе йăли-йĕркине кăтартнă май фольклор япалисене пуçтарма, упрама вĕрентесси.	1		
18	**«Çичĕ енлĕ талант»** **(П. Осипов пултарулăхĕн тĕрлĕ енлĕ таланчĕ). / Жизнь и творчество П. Осипова**	П. Н. Осипов пурнăçĕпе пултарулăхĕн тапхăрĕсем. «Айтар» драмăна çырнин историйĕ. «Айтар» драмăна рольсем тăрăх уласси. «Драма поэтики, пахалăхĕпе пĕлтерĕшĕ.Сăнарсене ушкăнласси, тĕрлĕ енлĕ сăнласси.	1		
19	**П.Н. Осипов** **«Айтар»драма / Драма « Айдар»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетÿ. Калаçу.Сÿтсе явни.	1		

20	**1930-1945 çулсенчи проза.Çемен Элкер пурнăçĕпе пултарулăхĕ. / Проза 1930-1945 гг. Жизнь и творчество С. Элкер**	Çемен Элкер пурнăçĕпе пултарулăхĕн тапхăрĕсем. Элкер еткерĕн пахалăхĕ, пĕлтерĕшĕ.	1		
21	**Çемен Элкер «Хурапа шурă" / «Черное и белое».**	Хурапа шурă» повеçе вуласа тухасси; содержанине каласси. Повесть поэтики, тĕсĕ, психологи хăвачĕ; сăнарсем тăвас ăсталăх	1		
22	**Çыру ĕçĕ. Сочинени çырма сĕннĕ тема: «Мĕн вĕл чăн-чăн юрату?» / Сочинение «Что такое настоящая любовь?»**	Панă темăсем тăрăх шухăшласа, пĕр темине суйласа çыхăнуллă хайлав йĕркелесси.	1		
23	**В. Рсай .«Уçă хапха» / «Открытые ворота»**	I30-мĕш çулсенчи прозаиксен хайлавĕсем. Эпикаречĕсемпе ушкăнĕсем таблицăпа ĕçлесси. «Çул çинче » калава вуласа тухса тишкересси. Сăнарсен танлаштаруллă характеристикине тăвасси.	1		

24	**С.Ялавин .«Çул çинче». / «На дороге»**	I. 30-мĕш çулсенчи прозаиксен хайлавĕсем. II. Эпика речĕсемпе ушкăнĕсем таблицăпа ĕçлесси. III. «Çул çинче » калава вуласа тухса тишкересси. IV. Сăнарсен танлаштаруллă характеристикине тăвасси.	1		
25	**1930-1945 çулсенчи поэзи** Н. **Шелепи «Тăршшĕ ик метр , урлăш пĕрре-территори кирлĕ Гитлере».** **«Çул курки ». / Поэзия 1930-1945 гг. Н. Шелепи «Длиной 2 метра, шириной-1 метр- нужна территория Гитлеру»**	I. Н. Шелепин биографине тапхăрсем çине пайласа вĕрентесси. II. Сăввисене илемлĕ вуласси, тишкересси. III. Сăвăсенчи ылхан чĕлхин стильне палăртасси, тпропсемпе ĕçлесси.	1		
26	**Илле Тукташ.** **«Тупа», «Эсĕ уйăх пулсан эпĕ çăлтăр пулам» / «Клятва», «Если ты луна, то язвезда»** **Нестер Янкас лирики. / Лирика Н. Янкас**	Поэт пурнăçĕпе пултарулăхĕн тĕп тапхăрĕсем И. Тукташ –юрă сăмахĕсен ăсти. Янкасăн биографийĕпе паллаштарасси. Синкерлĕ тапхăрĕ (уйрăм ача хатĕрленсе тухса калаçни). Сăввисене вуласа тишкересси: сăвă тытăмĕ, шухăшĕ, лирикăлла герой.	1		
27	**Владимир Бараев «Юлташа»**	I. Вăрçă вăхăтĕнчи поэзипе паллаштарасси (уйрăм ачасем хатĕрленсе калаçни). II. Поэтăн вăрçă	1		

	сăвă. / «Другу»	вăхăтĕнче çырнă сăввисем: «Юлташа» «Юлташа», «Чăваш хĕрне». II. Поэтăн вăрçă вăхăтĕнче çырнă сăввисем: «Юлташа», «Чăваш хĕрне».			
28	**Уйăп Мишши «Çурçĕр çăлтăрĕ» 1 сех / «Северная звезда»**	Уйăп Мишши биографийĕпе паллаштарасси (уйрăм вĕренекенсем тухса калаçни). Поэтăн сăввисене тишкерессии, илемлĕх мелĕсемпе ĕçлесси.	1		
29	**И. Ивник ăста лирик тата куçаруçă. / И. Ивник-лирик, преводчик**	И. Ивник пурнăçĕпе пултарулăхне тапхăрсем çине пайласа вĕрентесси (уйрăм ачасем тухса калаçни). И. Ивник тата А. Пушкин сăввисене танлаштарни, пĕрпеклĕхĕсемпе уйрăмлăхĕсем.	1		
30	**Кĕçтук Кольцов «Çыру», «Карелии фронтĕнчен», «Лирикăлла калаçу». 1 сех / К. Кольцов «Письмо», «Из фронта Карелии»…**				

31	**П. Хусанкай пурнăçĕпе пултарулăхĕ. / Жизнь и творчество П. Хусангая**	П.Хусанкайпурнăçĕпепултарулăхĕнтапхăрĕсем. Тĕрлĕ тапхăрсенчисăввисеншухăш-туйăмĕ; вуласатишкересси. ХусанкайпаС.Есененинăнпултарулăхĕсенчипĕрпеклĕх семпеуйрăмлăхĕсенетупсапалăртасси.	1		
32	**П.Хусанкай «Тилли юррисем». / «Тилли песни»**	I. «Тилли юррисем» ярăмпа паллашни, философилле хайлав мĕнне ăнланасси. II. Тилли сăн-сăпатне ярăмри тĕслĕхсемпе уçса парасси, унăн пахалăхĕ. III. Ярăмăн тĕп шухăшĕ, ытти сăнарсем. VI. Эпос тĕсĕсемпе паллаштарасси	1		
33	**П.Хусанкай. «Хура пĕркенчĕк» / «Черая фата»**	П.Хусанкай пултарулăхĕ тăрăх ăслав сочиненийĕ çырма хăнăхтарасси, илеме курма тата хаклама вĕрентесси,çыхăнуллăпуплеве аталантарасси	1		
34	**Нелли Петровска «.Шурă лили» / «Белая лилия»**	1. Ачасем писатель пултарулăхĕ тăрăх уйрăмшарăн тухса калаçни. II. Писатель чĕлхине сăнасси. III. Ярăмр и илемлĕх мелĕсемпе	1		
35	Вĕреннине аса илни /		1		

	Обобщение				

11-мĕш класри чăваш чĕлхипе литература урокĕсен календарлă-тематикăллă планĕ

№п/п	Урок теми	Вĕренӳ ĕçĕн тĕсĕсем	урок	Хăçан	факт
1	Чăваш литература аталанăвĕн çул-йĕрĕ.. Обзор / Развитие чувашской литературы	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав.	**1**		
2	**1935-1950 çулсенчи литература. Митта Васлейĕ –чăваш поэзийĕн мухтавĕ. / Литература 1935-1950 гг. М. Вaслей**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
3	**Миттан 50 çулсенчеçырнă сăвви-юрри / Стихи Митты 50-х г.**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
4	**ХветĕрУяр пурнăçĕпе пултарулăхĕ. "Телейлĕ Палюк"Ăçта эс, тинĕс" / Жизнь и творчество**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	1		

	Ф. Уяр «Счастливый Паша»…				
5	**Хветĕр Уяр. «Таната» роман / Ф. Уяр роман «Таната»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
6	**Хветĕр Уяр. «Таната» романри типлă сăнарсем / Герои произведения Ф. Уяра «Таната»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
7	**Я.Ухсай пурнăçĕпе пултарулăхĕ . / Жизнь и творчество Я. Ухсая**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
8	**Я.Ухсай "Келпук мучи'" / «Дед Келпук»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
9	**Я.Ухсай «Шурă хурăнпа калаçни» поэма / поэма «Беседа с белой березой»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.Хак пани.	**1**		
10	**Л.Агаков пурнăçĕпе пултарулăхĕ. / Жизнь и творчество Л. Агакова**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
11	**Л.Агаков «Шанчăк» роман / роман «Доверие»**	Учитель сăмахĕ. Ыйту. Хурав.Илтнине ăнланни.Вулавпа çыру хăнăхăвĕ.Кенекепе ĕслени.Пуплев ситуацийĕ.Петемлетӳ.	**1**		

12	**А.Алка пурнăçĕпе пултарулăхĕ. "Шыв арманĕ» баллади / Жизнь и творчество А. Алка баллада «Водяная мельница»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
13	**Илпек Микулайĕн пурнăçĕпе пултарулăхĕ.»Хура çăкăр.» / Жизнь и творчество И. Микулая «Черный хлеб»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
14	**Илпекĕн"Хура çăкăр»"романĕ чăваш пурнăçĕн энциклопедийĕ / И. Микулай «Черный хлеб»-энциклопедия жизни чувашского народа**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.Хак пани.	**1**		
15	«Хура çăкăр « романри сăнарсен чăнлăхĕ / Герои произведения «Черный хлеб»	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.Хак пани.	1		
16	**Сочинени "Шерккей пурнăçĕпе трагедийĕ» / Сочинение «Жизнь и трагедия Шерккея»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
17	**Стихван Шавли пурнăçĕпе пултарулахĕ, ун лирикин уйрăмлăхĕсем . / Жизнь и творчество С. Шавли. Особенности его лирики**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
18	**1950-1965 çулсенчи литература. Ял пурнăçне тата рабочи класс утăмĕсене кăтартакан**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе	**1**		

	хайлавсем. / Литература 1950-1965 гг. Произведения этих лет **А. Артемьев пурнăçĕпе пултарулахĕн паллăрах тапхăрĕсем / Жизнь и творчество А. Артемьева**	явни.Танлаштарни, хак пани.			
19	**1950-1965 çулсенчи литература. Ял пурнăçне тата рабочи класс утăмĕсене кăтартакан хайлавсем. / Литература 1950-1965 гг. Произведения этих лет** **А. Артемьев пурнăçĕпе пултарулахĕн паллăрах тапхăрĕсем / Жизнь и творчество А. Артемьева**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.Танлаштарни, хак пани.	**1**		
20	**Георгий Ефимов, В.Урташ**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.Танлаштарни, хак пани.	**1**		
21	**<u>20 ĕмĕрĕн 80-90-мĕш çулĕсенчи чаваш литератури.</u> Н.Терентьев пурнăçĕпе пултарулахĕн паллăрах тапхăрĕсем. / Чувашская литература 80-90 гг. 20 в. Жизнь и творчество Н.**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		

	Терентьева				
22	**1965-1990 çулсенчи литература. Ю.Скворцов пурнăçĕпе пултарулăхĕн паллăрах тапхăрĕсем . «Уках хуранĕ» / Литература 1965-1990 гг. Жизнь и творчество Ю. Скворцова и его произведения**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
23	**Г. Айхи поэзийĕн сăнарлă хăйне евĕрлĕхĕ. / Поэзия Г. Айхи**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
24	**Алексей Воробьев пурнăçĕпе пултарулахĕн уйрăмлăхĕсем. / Жизнь и творчество А. Воробьева**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
25	**Лаврентий Таллеров Пĕчĕк çеç путене. Ваçлей Игнатьев. Пĕчĕк акăшсен ташши. / Л. Таллеров «Маленький сверчок», В. Игнатьев «Танец маленьких лебедей»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
26	**Мария Волкова,А. Емельянов. «Хура кăрăç». / «Грибы»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
27	**Николай Теветкел пултарулахĕсем.Н.Мартынов. Жизнь и творчество Н. Теветкел, Н. Мартынова. Их**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		

	произведения				
28	**Денис Гордеев. «Шăннă куççуль» / Слеза»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
29	**. Геннадий Юмарт, Василий Петров**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	1		
30	**Петер Эйзин пултарулăхĕ . / Жизнь и творчество П. Эйзин Хветер Агивер. Круççей.**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
31	**Петĕр Яккусен пултарулăхĕ / Жизнь и творчество П. Якку**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
32	**. Борис Чиндыков пурнăçĕпе пултарулахĕн тĕп енĕсем .»Çатан карта çумĕнчи хура хамла çырли» / Жизнь и творчество Б. Чиндыкова. За забором земляника»**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	**1**		
33	**Николай Ишентей, Геннадий Максимов**	Учитель самахĕ Ыйту. Хурав. Ирĕклĕ вулав. Палартулла вулав. Пĕтĕмлетӳ. Калаçу.Сӳтсе явни.	1		

34	**Вĕреннине пĕтĕмлетни. / Обобщение**		**1**		